VI. évfolyam — Celldömölk 1908 augusztus 2 — 31. szám

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP

Megjelen minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 fill.

Felelős szerkesztő: DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Celldömölkön, ide intézendők a szellemi részt illető közlemények, hirdetések és mindennemű pénzküldemények.

Az uj ipartörvény.

— (o) A keresk. miniszter a készülő uj ipartörvény részleteit nyilvánosságra bocsátja, hogy mikorra a törvényjavaslat tárgyalásra kerül, minden oldalról meghányva — vetve, a lehető legjobb törvényt alkossák belőle.

Az *inasképzésről*, ezzel kapcsolatban a *kontármunkáról* már mi is megemlékeztünk a törv. jav. nyomán, most pár sorban az *ipari és kere k. egyesületekről*, *a munkásügyi választmányokról* és a *munkáskamarákról* szólunk.

Szigoritja a készülő javaslat az ipari és kereskedelmi *testületekbe* való tömörülés kötelezettségét. Minden r. t. városban, avagy járásban meg kell alapitani az ipartestületeket és kereskedelmi testületeket. Ez a munkaadók társulása lesz. A segédmunkások és és alkalmazottak számára *az ipari és kereskedelmi egyesületek* lesznek a tömörülés szervei, melyek a tagok *gazdasági érdekeit* szolgáló *állandó* egyesülések lesznek. De ezen egyesülési jog a 16 éven aluli alkalmazottakat és segédmunkásokat nem illeti meg.

Az bizonyos igaz, hogy az u. n. ifju munkásoknak ezen egyesülésből való kirekesztését a szociálisdemokraták nagy zajjal, tiltakozással fogják fogadni, — de hát ez nehezen változtat majd a dolgon. Ha u. i. erélyesen akarják rendezni az inaskérdést, lehetetlenség, hogy megengedjék az inasoknak ifju munkások naiv, szinte poétikusan kedves elnevezése és cégére alatt a vad, terroristikus szakszervezeti csemetékké, vadócokká való átgyurását. Annak a fiatal gyerkőcnek még nagyon elkél tanitó mestere, gazdája házi fegyelmi joga, atyai bánásmódja, elejét kell tehát annak venni, hogy a szakszervezet ellenálló, erőszakoskodó, tanulni, okulni, engedelmeskedni nem akaró, csak durvaságban »öntudatos ifju munkást« faragjon belőle.

Az uj inastörvény ugyis megszoritja, megszabja a mesternek inasa felett való jogát, vele szemben való kötelességeit, nincs tehát semmi szükség, nem lesz semmi ok egy nihilisztikus anarchisztikus külön inastribunatusra az inasok képzelt jogainak, felfujt panaszainak védelmére és megtorlására.

A most fennálló szakszervezeteknek is üt az uj törvényjavaslat törvénnyé válásakor az utolsó órájuk. A 685. § 3. bekezdése szerint u. i. az olyan egyesületek, amelyek nem e törvény rendelkezései szerint alakultak, tagjaik *gazdasági* érdekeinek bármilyen irányban való védelmével vagy előmozditásával nem foglalkozhatnak.

A felmerülő fontosabb ügyek pártatlan megbirálására ugyis minden keresk. és ipartestület mellé *munkásügyi választmányt* kell szervezni. Ennek feladata lesz, hogy 1.) véleményt nyilvánitson mindazon kérdésekben melyekben a keresk. vagy ipartestületek az alkalmazottakat illetőleg iparhatóságként eleljárnak. 2.) Hogy véleményt nyilvánitsanak az iparfelügyelőknek és más hatóságoknak mindazon ügyekben, melyekben ezek az alkalmazottak testi egészségét, munkaviszonyait, előmenetelüket illetőleg törvényszerű hatáskörükben eljárnak. 3.) Közre kell működniök a műhely, — telep — és gyárvizsgálatoknál. 4.) Ellen kell őrizniök az összes munkás-jóléti intézményeket.

Ezen választmányok a törvényben gyökeredző joguknál fogva fognak tekintélyt élvezni s erejök nem a strájkkal, bojkottal való fenyegetésben fog állani, hanem a szentesitett törvényben, az állam tekintélyében.

Szervezni kell ezenkivül a *munkáskamarákat*, hogy ezek a munkásviszonyokat figyelemmel kisérjék, a miniszternek és a hatóságoknak véleményt nyilvánitsanak, javaslatokat tegyenek, esetről-esetre statisztikát készitsenek. Ezen kamarák közvetlenül a kereskedelmi miniszter felügyelete és ellenőrzése alatt fognak állani. Igy a bujtogatásoknak nagy részben már előre gátot vetnek, — a hamis pénzkezelésnek lehetőleg utját vágják, a munkásokból élő dologtalan ugratóknak a könnyü kenyeret kiütik a kezéből. Szóval a vidéken hatalmaskodó párttitkár uraknak, a fővárosban uraskodó bizalmi és nem tudom micsoda munkás vezér uraknak nehezebbé teszik a semmit tevést s hercegi módon folyó műproletárkodást.

Örömmel adjuk közzé e javaslatok rövid ismertetését, mert reményünk van, hogy ami áldatlan munkás és gazdasági viszonyainkon a közönség és a munkásság közös javára jótékonyan közre fognak hatni és egészségesebb gazdasági és társadalmi alakulás utját fogják létrehozni.

TÁRCA.

Cigányaink és a gramofon.

E cim alatt dr. Eöri Szabó Imre a »Zenelap egyik« számában egy igen figyelemreméltó közleményt irt, melyet érdekessége folytán egész terjedelmében átvettünk és olvasóink szives figyelmébe ajánlunk. A cikk igy hangzik:

Úgy a czigányokról mint a gramophonról már külön-külön több izben volt alkalmam czikkeket olvasni nemcsak a »Zenelap«, hanem a napilapok hasábjain is a melyek azonban nem keltették bennem mintha iróik a tényeket elfogulatlanul igyekezték volna elbirálni

Mert, hogy a két, alapján véve merőben ellentétes dologról néhány sorban nyilatkozni óhajtok, teszem ezt azért, mert egyrészt az a [illegible] uralkodik, már nem kerülheti el a figyelmemet; másrészt, mert sajnálattal kell tapasztalnom, hogy a gramophon, mint hangszer, miként érvényesül czigányaink rovására, különösen a köznép alacsonyabb rétegeiben.

Nem szándékom arra buzditani az olvasót, hogy a modern technika ujabb vivmányai elől elzárkózva, már eleve visszautasitson mindent, a mi idegen elme találmánya, csak arra akarom figyelmét fölhivni, hogy a gramophon tulajdonképeni czélját és ezt a gépet, a mely nem egyéb, mint egy közönséges, külföldről importált kereskedelmi portéka, hangszernek tekinti. És mihelyt a zenei ileg műveletlen közönség a gramophont mint hangszert fogja föl, azonnal indokoltnak látjuk a népszerüséget a melynek örvend a közönségnek ama részében, a melynek izlését, különösen alacsonyabb rendü mulatóhelyeken, a legkülönfélébb zene- és énekszámoknak krákogással és brekegéssel sulyitott reprodukálá- [illegible]

[illegible] képeni rendeltetése felől a társadalomnak zenei műveltség nélkül szükölködő részében [illegible] A gramophon, [illegible] egyenesen abszurdum. És hogy ez a téves fölfogás gyökeret vert, annak maga az a közönség az oka, amely lelkesülni tud érte. Az csak természetes, hogy ezt a körülményt a külföldi gyárak és e gyártmányokat terjesztő hazai hangszerkereskedők nagyhangu reklámjaikkal a maguk részére igyekeznek kizáknányolni, de mint kereskedelmi cikk is nemsokára kikerül hangszerkereskedőink kezéből, mert hiszen a külföldi cégek maguk állitanak föl uton-utfélen üzleteket, ahol kizárólag csak gramophont árusithatnak. Mennyit árt ez a tisztességes magyar hangszériparnak, azt nagyon jól tudják azok, akik nem a közönség megtévesztésével és félrevezetésével, hanem becsületes munkával és szaktudással iparkodnak a mindennapi kenyeret megkeresni.

De akiket a legérzékenyebben sujt ez a gramophonkultusz, azok a mi cigányaink. Ahol eddig a kisebb cigánybandák existentiája biztositva volt, ott ma gramophonok, zenélőórák és más önműködő verklik és automaták [illegible] népünk zenei izlését. Egyenesen [illegible] tisztességes kenyérkereset utját, valamint an-

A n. é. közönség b. tudomására adom, hogy **Celldömölkön, Dömölki-u. 91. sz. a. (özv. Fischerné házában)**

divatszalónomat megnyitottam.

A n. é. közönség b. pártfogását kérem. — Kiváló tisztelettel: **TIBORTZ SÁNDOR**

férfi-, női-, angol- és francia-szabó.

Mindennapi dolgok.

A por izgatja a lélegző utak nyálkahártyáját, azaz izgatja az orr, száj, torok, gége, légcső és tüdő nyálkahártyáját. A por káros hatása nagyban függ attól, hogy a porszemcse milyen alaku és milyen kemény; a kemény, hegyes, vagy sokszögü, avagy szilánkos porszemcskék erősebben beleakadnak a jelzett nyálkahártyákba s mint mechanicai inger gyanánt is szerepelnek, sértik, megsebesitik a nyákhártyákat s hurutossá teszik. Ha valaki oly szerencsétlen helyzetbe kerül, hogy állandóan ki van téve a por behatásának, akkor az illető lélegző utjai állandó hurut székhelyét képezik, az idült hurut pedig egyrészt megnehezíti a lélegzést és ez által az illető mindig kevesebb oxygennel dolgozik, másrészt csökkenti a tüdő nyálkahártyájának ellenalló képességét, mert azt részint hurutossá, részint sebessé alakitotta át, ennek következménye azután végeredményben az, hogy a lobos és sebes nyálkahártyák a legjobb terrennmát képezik a különféle kórcsirák, legkivált a tüdővész csiráinak letelepedésére. — Ártalmas a por belélegzése az által is, hogy a tüdő léghólyagocskáit eltömeszeli, ez okból meg van akadályozva az, hogy a levegő a levegő-hólyagocskákba jusson, e miatt csökken a lélegzési felület, csökken megint az oxygen felvétel, minek az össz-szervezet vallja nagy kárát.

A fémek pora, az üveg, kő, a kemény fa pora különösen ártalmasak a tüdőre, mert poraik kemények, hegyesek Ártalmas a kender-por is, melynek ugyanesak hegyesek a szilánkjai. Legkevésbé sérti felületével a tüdőt a szénpor és liszt, ezek inkább tömegükkel ártalmasak. A szénbányászok és fütők tüdeje egészen fekete a lerakodott szénportól. Percenként átlag 20 belélegzést végezünk, igy poros légkörben percenkint 20 jó adag port légzünk be, igy dacára annak, hogy az orr sok port vissza tart, a tüdőbe mégis sok jut. Ezen néhány sorból is kitünik, hogy egyik legnagyobb közegészségügyi érdek a levegő por tartalmát minden eszközzel és móddal a minimumra csökkenteni, ezzel a tüdővész sokat emlegetett kérdése egy jó lépéssel megint előbbre jutna.

---

nak a lehetőségét is, hogy a fiatal zenészek keresményüknek egy részét tehetségüknek, tudásuknak fejlesztésére, zenei ismereteiknek gyarapitására fordithassák. Mert hiszen ma már a cigányok is belátják azt, hogy kottaismeret nélkül nem képesek kielégiteni a nagyközönség zenei izlését; nem is zárkoznak el a tanulás elől, amelynek eredménye az, hogy ma már a legtöbbje többé-kevésbbé képzett muzsikus. És ha igy fognak haladni, akkor elérjük azt is, hogy a fejnaturalisták kora, akik izléstelen dynamikai és cirkuszi produkciókkal mulattatják az őket kuriozumként meghallgató közönséget nemsokára lejár.

Egyedül a jobbizlésü közönségnek áll módjában, hogy a gramophonkultusznak gátat vessenek és pedig akként, hogy a zeneileg megtévelyedetteket megóvják attól, hogy a hangzatos reklámoknak feküljenek.

A grammophont hagyjuk meg eredeti rendeltetésének és céljának és mindjárt más véleménnyel leszünk felőle. Ha arról van szó, hogy nagynevü énekesek hangját örökitsük meg, vagy hogy tudományos kutatások céljaira használjuk fül, például népdal vagy tánczene gyüjtésére, akkor lehetetlen annak nagy jelentőségét el nem ismernünk. De mint *hangszernek* a terjesztését, minden tőlünk telhető erővel és rendelkezésünkre álló eszközzel meg kell gátolnunk, mert nemcsak hogy népünk zenei izlését rontja, de kenyerüktől fosztja meg a magyar népzenének ugyszólván egyedüli művelőit és terjesztőit.

Dr. Eöri Szabó Imre

HIREK.

Eljegyzés. Scheiber Kata kisasszonyt mult vasárnap jegyezte el Oeszterreicher Márton, a pápai Löwenstein cég üzletvezetője.

Hymen. Csapó Jenő festőművész, Singer Ignác helybeli mészáros fia, folyó hó 9-én tartja esküvőjét Budapesten a dohányutcai izr. templomban Galantai Jusztinával.

Adótárgyalások. Az adótárgyalások folyamatban vannak. A bizottság élén Dr. Káldy Imre titkár elnökül. A czelldömölkiekre f. hó 8. és 10-én kerül a sor.

Rendőrségünk. A rendőrség ügye, mint halljuk, f. hó 21-én tartandó városi gyülésen végre megoldást nyer. Végre-valahára végetvetnek a mai tarthatatlan állapotoknak.

Iskolai ügyek. Az ág. hitv. evangélikus egyház mult vasárnap látogatott gyülést tartot, melynek tárgya az ujjonnan épitendő iskola ügye volt. Az e célra vásárolt telek az ujtelep apácakolostor melletti részén van s itt lesz felépitendő az iskola megfelelő terv szerint. Horváth testvérek, helybeli épitőmesterek, nyujtottak be megfelelő tervet és ajánlatot és beható vita utan Dr. Móritz Dénes ajánlatára a többség el is fogadta, csupán Nagy Sándor foglalt állást ellene s a heves polémiában a terv drágaságával or umentált. A szóharcban fegyvere gyengének bizonyult Dr. Móritz amaz érveivel szemben, hogy a mai kor igényei modern iskolát követelnek s olyankor nem szabad fukarkodni, mikor csak alig számbavehető kiadástöbbletről van szó. A fiskális ur diadalmaskodott. Nagy Sándor ellenben feljelentést jelentett be.

Szegényalap javára. A mozi celldömölki előadása a helybeli szegényalap javára 57 K 90 fillért jövedelmezett.

Mulatság. Ma este tartja nyári táncmulatságát kath. legényegyesületünk a Korona szálló kerthelyiségében világpostával, confetti és szerpentindobással egybekötve. Az eddigi [illegible] a mai mulatság [illegible] nyes sikerrel kecsegtet.

Villany-ügy. A villanyvilágitás ügye szépen halad a megvalósulás felé. A munkálatok rohamosan haladnak s kilátás van reá, hogy rövidesen befejezést nyer.

Gőzmalomépités. Pék Lajos beledi lakos Rábakecskéden leendő gőzmalomépitésre kért telepengedélyt.

Tárgyalás a mészárosokkal. Julius hó 28-án beideztettek mészárosaink és henteseink a helybeli szolgabirósághoz, ahol velük tárgyalást tartottak a husleszállitás ügyében. A mészárosok kijelentették, hogy a marhahus kilóját 52, a borjuhusét 70, a sertéshusét 72 és a zsirnak kilóját 84 krajcárért fogják mérni. Egyszersmind kijelentették, hogy a marhák és disznók árainak csökkenése esetében ennél is olcsóbban fogják áruikat mérni.

Tüz. Mult hó 29-én Ságon, a cigánynegyedben tüz ütött ki, amit azonban sikerült csakhamar elfojtani.

Felhivás a magánkiadókhoz. A Szent-István-Társulat a közeljövőben egy nagy hiányt igyekszik helyre pótolni: kath. tanitói könyvtárjegyzéket állit össze és ad ki. E célból megkereste a hazai összes könyvkiadókat, akik készséggel bocsátották rendelkezésére alkalmasnak vélt kiadványaik egy-egy példányát. A könyvtárjegyzék mennél teljesebbé tétele szempontjából most felkéri a magánkiadókat, hogy könyveik egy-egy példányát szíveskedjenek ingyenesen és lehetőleg haladéktalanul megküldeni a Társulat igazgatósága (VIII. Szentkirályi-u. 28.) cimére, ki azokat birálatra fogja kiadni s ha alkalmasak, az esetben az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács által jóváhagyott hivatalos könyvtárjegyzékbe felvéteti és közrebocsátja. Ama magánkiadók részéről, kiknek könyvei a Szent-István-Társulat bizományában vannak, elegendő egy levelezőlapon küldött értesités, hogy nevezett könyveik egy-egy példányát a fenti célból ingyenesen bocsátják az igazgatóság rendelkezésére.

Pályázat postagyakornoki állásra. A m. kir. posta-taviró és telefon igazgatósága nyolcvan gyakornokjelölti állásra hirdet pályázatot. Ezen állásokra azon ifjak pályázhatnak, kik érettségi vizsgálattal rendelkeznek és kik a tizennyolcadik evüket már betöltötték. A folyamodványokat a már közszolgálatban állók elöljáró hatóságuk, a közszolgálatban nem állók pedig az illetékes főszolgabiró vagy polgármester utján augusztus 15-ig, a budapesti, kassai, kolozsvári, nagyváradi, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári vagy zágrábi posta- és taviró-igazgatósághoz nyujtsák be.

Elszólás.

— Beh szorgalmas feleséged van?

— Hogy-hogy?

— Tegnap reggel háromkor arra mentem és már az ablakban állt a porolóval.

— Hm . . . akkor én még a korcsmában voltam.

A bicska működésben. Nem mindenki egyforma rendeltetést tulajdonit a zsebkésnek. Az intelligens egyén evésre, ceruza hegyezésre stb. szokta használni, a duhaj legények pedig faragásra, tudniillik husfaragáshoz használják. Némelyikük már annyira mester a vivisectió művészetében, hogy biztosabban kezeli, mint valamely orvosprofesszor az operateurkést. A Neme-kereszturhoz tartozó balozsamajori legények állításunk bizonyságunk szerint [illegible] szóváltásból kiolyólag [illegible] olyan alapos operatió alá vették, hogy a szerencsétlen az eget már felülről nézi.

A mozi. Ma van az utolsó és bucsuelőadás. Délután 4, 7, 8 és 9 órakor négy előadás lesz remek műsorral. A vállalat tulajdonosa mindenképen arra törekszik, hogy mai műsorával kellemes emléket hagyjon hátra a mozit kedvelő közönségben.

A posta- és távíró tisztviselők fizetésrendezése. A postások helyzetük javitás t kérő memorandumot nemrégiben nyujtották be a kereskedelmi miniszteriumba. Mint értesülünk, e memorandum illetékes helyen a legméltányosabb elbánásban részesül. A kereskedelemügyi miniszteriumban már most dolgoznak ama számitásokon, hogy a postások fizetésének emelése mily terheket jelenteue Alapul a vasutasok nem régiben fölemelt magasabb fizetését és illetményét vették, ami azt jelenti, hogy a postások is ugyanolyan fizetést kapnának, mint most a vasutasok. Ez a fizetési többlet körülbelül 5 millió koronát tenne ki, amely összegről már előreláthatólag az 1909. évi költségvetés keretében fog gondoskodás történni. A tervezetek szerint a vasutasok most élvezett fizetésnek megadása esetén is élvezetében maradnának a szokásos évi járuléknak, amely azonban a magasabb terhek és kiadások esetén természetesen csökkenni fog. Az ügy jelenleg is tárgyalás alatt áll, de még a jövő évi költségvetés megállapitása előtt döntés fog történni benne.

Alkalmazást nyer egy fiatal ember Misztrik L. bioskop-szinház vállalkozónál, kedvező fizetési feltételek mellett. Akiknek kedvük van a társulattal utazni és az üzlethez tartozó mindenféle munkát végezni, jelentkezzenek hétfőn estig a vállalat tulajdonosánál. Asztalos vagy festő iparossegéd előnyben részesül.

Megszüntetik a közbirtokosságot. Az igazságügyminisztérium jelenleg azzal a tervvel foglalkozik, hogy a közbirtokossági, volt urbéres és a hasonló jellegü erdő, legelő és bányaközségekben levő osztatlan illetőségek vagy arányjogok összevásárlásánál előforduló visszaélések miatt eme közösségek jogviszonyait a törvényhozás utján, uj jogalapon rendezi. Emiatt a napokban a miniszter rendeletet intézett valamennyi törvényhatósághoz hogy a területén levő birtokközösségekke jirassák össze és azok viszonyairól tegyenet elentést.

Cimbalmozni tanulóknak Boros János cimbalmos saját cimbalmán dijtalanul ad próbákat.

Vendéglősök, korcsmárosok, kávések, akik megbizható és ügyes pincért akarnak üzletükbe fogadni, azok forduljanak a »Győri Pincér-Egylet« ingyenes elhelyező irodájához. Győr, Arany János-utca, 22. sz.

NYILTTÉR.

(E rovatban közlöttekért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.)

Celldömölk város közönségéhez!

Huzamosb ideig való itt tartózkodásom alatt kellemesen tapasztaltam, hogy a város nagyérdemü közönsége előadásaim iránt nagy érdeklődést tanusitott és becses látogatásaival vállalatomat támogatta. A meleg érdeklődés engem nagy hálára kötelezett s ennek mindenkor az által adtam kifejezést, hogy iparkodtam estéimet a nagyközönség számára minél élvezetesebbé tenni. Az a tudat, hogy hálámnak ez a megnyilvánulása sikerre talált, jóleső érzést keltett bennem és elengedhetetlen kötelességet vélek teljesiteni akkor, midőn a támogatásért a nagyérdemü közönségnek köszönetet mondok. Kérem tartsanak meg jóemlékezetükben.

Tisztelettel

Misztrik L.
a royal-bioskop tulajdonosa.

CSARNOK.

A csodaszer.

A »Kemenesalja« számára irta: **Csurak.**

Történik egy gyógyszertári laboratóriumban.

Személyek: Gyógyszerész és segédje.

Gyógyszerész: Most ezt hagyjuk kihülni s ha megfagyott, feldörzsöljük és tégelyekbe tesszük.

Segéd: Milyen kenőcs ez, főnök ur?

Gy: Ez különlegesség, specialitás.

S: És recipere expediáljuk?

Gy: Fekete fenét. A recipe ma már nem jövedelmez többet, mint 3—400 percentet. Ilyen csekély haszon mellett tönkre kell menni. Ez specialitas, érti? Holnap már megjelenik az összes lapokban, hogy »Örök-élet«-hez cimzett gyógytárunkban kapható *Rapidin* gyógyit köszvényt, csuzt, rheumát, ischiast, daganatokat, sebeket, bőrbetegségeket . . .

S: értem. De a Rapidin még sem lesz jó név. Rapid az egy szivattyus-kut gépezete.

Gy: Nem tesz semmit, maga nem érti azt. Rapid és Rapidin két különböző fogalom. Én már elmélkedtem ezen. A közönség már ismeri a Rapidot és pedig jó oldaláról; tudja hogy gyors működésben rejlik az előnye. Annál nagyobb tért fog hóditani a Rapidin, mert a szenvedő emberiség már előre is szentül fogja hinni a mi szerünk gyors gyógyitó hatását.

S: De ha jól sejtem, ez nem más, mint egyszerü kenőcs, unguentum simplex.

Gy: Nem tesz az semmit, azt a laikus nem tudja.

S: Blamirozni fogjuk magunkat vele.

Gy: Ugyan kérem! Ne blamirozza magát, domine medicamentórum! Látszik, hogy maga még igen tapasztalatlan a medicinális tudományokban.

S: ?

Gy: Igen, igen kedves barátom, hiába nez rám olyan indignálódva. A maga diplomája nem ér egy hajitófát sem. Minden tapasztalt patikusnak tudnia kell, hogy nem mindig a gyógytartálmu szereknek van hatása és hogy a pillulae ex panem albo a legtöbb esetben betegeket gyógyit. A hypochondrikusok, a képzelt betegek többnyire az ilyen szerektől gyógyulnak. Csak az a fődolog, hogy legyen valaki, aki belejük szuggerálja a szer csodatevő erejét. Ehhez a kenőcshöz ilyen orvos sem kell, már neve bizalmat kelt. Rapidin! És még maga kifogást emel ellene? Hisz ez nagyszerü idea, pompás, remek.

S: Köszönem, tudok mindent.

Gy: Dehogy is tud mindent. A paciens akkor sem gyógyul, ha az orvos 20—30 krajcáros gyógyszert rendel neki. Éppen azért a Rapidin ára kis tégelyekben 6 korona, nagy tégelyekben pedig 10 korona lesz.

S: Igen, tudom. Kicsiny: 6, nagy 10 korona.

Gy: De nem mindig ám, domine! Csak figyeljen rám s önből nálam még jó patikus lehet. Néha és igen sok esetben a kicsit is lehet 10 koronáért adni.

S: Igen? És mikor?

Gy: Látja barátom, hogy magára még ráfér a tanitás. Ha azt látjuk, hogy valamely paciens megrendelő levelét ugy irja alá, hogy: nagybirtokos, vagy: nyug. kuriai biró özvegye, ebben az esetben kis tégelyt küldünk neki.

S: De nekünk az már csaknem mindegy, ha kicsiny, ha nagy a tégely. A diferencia e két tégely között nekünk alig 3—4 fillér.

Gy: (bosszusan) Óh, maga egy . . . ! Majdnem mondtam most valamit! — Ne legyen már olyan élhetetlen. Egy kis logikával az idiota is tudja, hogy a tégely felényi tarrtalmával előbb kiürül, mint a nagy s akkor előbb kapunk ujbol egy 10 koronás megrendelést. Érti-e már!?

S: Bo—bocs—csá—nat, már nem is merem mondani, hogy é—értem.

Gy: Tehát látom, hogy érti. Csak most már siessen vele, mert holnapután a megrendelések özöne fog elárasztani bennünket. Még valamit! A Rapidin külön, aranyos szegélyü szignaturával lesz ellátva. Most pedig sietek a kaszinóba.

UGRON GÁBOR lapvezér.

MAGYAR NEMZET

a legolcsóbb, függetlenségi 48-as napilap.

Cikkeit irják: **Ugron Gábor, Ábrányi Emil, Dr. Halász Lajos** orszgy. képviselő

Szerkeszti: **Lándor Tivadar.**

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre	16 K	Negyedévre	4 K
Félévre	8 »	Egy hóra	1·40 »

Egyes szám ára 2 krajcár.

Megrendelhető: **Budapest, VII., Miksa-utca 8. minden postahivatalnál és lapelárusitónál.**

A sikeres befőzés (conserválás) titka a

WECK-ben

rejlik.

Ezért minden háztartást ingyen kaptu a

Geittner és Rausch-cég

BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 8.

Mindennapi dolgok.

A por izgatja a lélegző utak nyálkahártyáját, azaz izgatja az orr, száj, torok, gége, légcső és tüdő nyálkahártyáját. A por káros hatása nagyban függ áttól, hogy a porszemcse milyen alaku és milyen kemény; a kemény, hegyes, vagy sokszögü, avagy szilánkos porszemcskék erősebben beleakadnak a jelzett nyálkahártyákba s mint mechanicai inger gyanánt is szerepelnek, sértik, megsebesitik a nyákhártyákat s hurutossá teszik. Ha valaki oly szerencsétlen helyzetbe kerül, hogy állandóan ki van téve a por behatásának, akkor az illető lélegző utjai állandó hurut székhelyét képezik, az idült hurut pedig egyrészt megnehezíti a lélegzést és ez által az illető mindig kevesebb oxygennel dolgozik, másrészt csökkenti a tüdő nyálkahártyájának ellenálló képességét, mert azt részint hurutossá, részint sebessé alakitotta át, ennek következménye azután végeredményben az, hogy a lobos és sebes nyálkahártyák a legjobb terrenumát képezik a különféle kórcsirák, legkivált a tüdővész csiráinak letelepedésére. — Ártalmas a por belélegzése az által is, hogy a tüdő léghólyagocskáit eltömeszeli, ez okból meg van akadályozva az, hogy a levegő a levegő-hólyagocskákba jusson, e miatt csökken a lélegzési felület, csökken megint az oxygen felvétel, minek az össz-szervezet vallja nagy kárát.

A fémek pora, az üveg, kő, a kemény fa pora különösen ártalmasak a tüdőre, mert poraik kemények, hegyesek Ártalmas a kender-por is, melynek ugyancsak hegyesek a szilánkjai. Legkevésbé sérti felületével a tüdőt a szénpor és liszt, ezek inkább tömegükkel ártalmasak. A szénbányászok és fütők tüdeje egészen fekete a lerakodott szénportól. Percenként átlag 20 belélegzést végezünk, igy poros légkörben percenkint 20 jó adag port légzünk be, igy dacára annak, hogy az orr sok port vissza tart, a tüdőbe mégis sok jut. Ezen néhány sorból is kitünik, hogy egyik legnagyobb közegészségügyi érdek a levegő por tartalmát minden eszközzel és móddal a minimumra csökkenteni, ezzel a tüdővész sokat emlegetett kérdése egy jó lépéssel megint előbbre jutna.

nak a lehetőségét is, hogy a fiatal zenészek keresményüknek egy részét tehetségüknek, tudásuknak fejlesztésére, zenei ismereteiknek gyarapitására fordithassák. Mert hiszen ma már a cigányok is belátják azt, hogy kottaismeret nélkül nem képesek kielégiteni a nagyközönség zenei izlését; nem is zárkoznak el a tanulás elől, amelynek eredménye az, hogy ma már a legtöbbje többszólamra képzett muzsikus. És ha igy fognak haladni, akkor elérjük azt is, hogy a fejnaturalisták kora, akik izlésteien dynamikai és cirkuszi produkciókkal mulattatják az őket kuriozumként meghallgató közönséget nemsokára lejár.

Egyedül a jobbizlésü közönségnek áll módjában, hogy a gramophonkultusznak gátat vessenek és pedig akként, hogy a zeneileg megtévelyedetteket megóvják attól, hogy a hangzatos reklámoknak felüljenek.

A grammophont hagyjuk meg eredeti rendeltetésének és céljának és mindjárt más véleménnyel leszünk felőle. Ha arról van szó, hogy nagynevü énekesek hangját örökitsük meg, vagy hogy tudományos kutatások céljaira használjuk fel, például népdal vagy [illegible] nagy jelentőségét el nem ismernünk. De mint *hangszernek* a terjesztését, minden tőlünk telhető erővel és rendelkezésünkre álló eszközzel meg kell gátolnunk, mert nemcsak hogy népünk zenei izlését rontja, de kenyerüktől fosztja meg a magyar népzenének ugyszólván egyedüli művelőit és terjesztőit.

Dr. Eőri Szabó Imre

HIREK.

Eljegyzés. Scheiber Kata kisasszonyt mult vasárnap jegyezte el Oeszterreicher Márton, a pápai Löwenstein cég üzletvezetője.

Hymen. Csapó Jenő festőművész, Singer Ignác helybeli mészáros fia, folyó hó 9-én tartja esküvőjét Budapesten a dohányutcai izr. templomban Galantai Jusztinával.

Adótárgyalások. Az adótárgyalások folyamatban vannak. A bizottság élén Dr. Káldy Imre titkár elnököl. A czelldömölkiekre f. hó 8. és 10-én kerül a sor.

Rendőrségünk. A rendőrség ügye, mint halljuk, f. hó 21-én tartandó városi gyülésen végre megoldást nyer. Végre valahára végetvetnek a mai tarthatatlan állapotoknak.

Iskolai ügyek. Az ág. hitv. evangélikus egyház mult vasárnap látogatott gyülést tartót, melynek tárgya az ujjonnan épitendő iskola ügye volt. Az e célra vásárolt telek az ujtelep apácakolostor melletti részén van s itt lesz felépitendő az iskola megfelelő terv szerint. Horváth testvérek, helybeli épitőmesterek, nyujtottak be megfelelő tervet és ajánlatot és beható vita után Dr. Móritz Dénes ajánlatára a többség el is fogadta, csupán Nagy Sándor foglalt állást ellene s a heves polemiában a terv drágaságával or umentált. A szóharcban fegyvere gyengének bizonyult Dr. Móritz amaz érveivel szemben, hogy a mai kor igényei modern iskolát követelnek s olyankor nem szabad fukarkodni, mikor csak alig számbavehető kiadástöbbletről van szó. A fiskális ur diadalmaskodott. Nagy Sándor ellenben feljelentést jelentett be.

Szegényalap javára. A mozi celldömölki előadása a helybeli szegényalap javára 57 K 90 fillért jövedelmezett.

Mulatság. Ma este tartja nyári táncmulatságát kath. legényegyesületünk a Korona szálló kerthelyiségében világpostával, confetti és szerpentindobással egybekötve. Az eddigi sikerből következtetve, a mai mulatság is fényes sikerrel kecsegtet.

Villany-ügy. A villanyvilágitás ügye szépen halad a megvalósulás felé. A munkálatok rohamosan haladnak s kilátás van reá, hogy rövidesen befejezést nyer.

Gőzmalomépités. Pék Lajos beledi lakos Rábakecskéden leendő gőzmalomépitésre kért telepengedélyt.

Tárgyalás a mészárosokkal. Julius hó 28-án beideztettek mészárosaink és henteseink a helybeli szolgabirósághoz, ahol velük tárgyalást tartottak a husleszállitás ügyében. A mészárosok kijelentették, hogy a marhahus kilóját 52, a borjuhusét 70, a sertéshusét 72 és a zsirnak kilóját 84 krajcárért fogják mérni. Egyszersmind kijelentették, hogy a marhák és disznók árainak csökkenése esetében ennél is olcsóbban fogják áruikat mérni.

Tüz. Mult hó 29-én Ságon, a cigánynegyedben tüz ütött ki, amit azonban sikerült csakhamar elfojtani.

Felhivás a magánkiadókhoz. A Szent-István-Társulat a közeljövőben egy nagy hiányt igyekszik helyre pótolni: kath. tanitói könyvtárjegyzéket állit össze és ad ki. E célból megkereste a hazai összes könyvkiadókat, akik készséggel bocsátották rendelkezésére alkalmasnak vélt kiadványaik egy-egy példányát. A könyvtárjegyzék mennél teljesebbé tétele szempontjából most felkéri a magánkiadókat, hogy könyveik egy-egy példányát szíveskedjenek ingyenesen és lehetőleg haladéktalanul megküldeni a Társulat igazgatósága (VIII. Szentkirályi-u. 28.) czimére, ki azokat birálatra fogja kiadni s ha alkalmasak, az esetben az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács által jóváhagyott hivatalos könyvtárjegyzékbe felvéteti és közrebocsátja. Ama magánkiadók részéről, kiknek könyvei a Szent-István-Társulat bizományában vannak, elegendő egy levelezőlapon küldött értesités, hogy nevezett könyveik egy-egy példányát a fenti célból ingyenesen bocsátják az igazgatóság rendelkezésére.

Pályázat postagyakornoki állásra. A m. kir. posta-tavíró és telefon igazgatósága nyolcvan gyakornokjelölti állásra hirdet pályázatot. Ezen állásokra azon ifjak pályázhatnak, kik érettségi vizsgálattal rendelkeznek és kik a tizennyolcadik evüket már betöltötték. A folyamodványokat a már közszolgálatban állók elüljáró hatóságuk, a közszolgálatban nem állók pedig az illetékes főszolgabiró vagy polgármester utján augusztus 15-ig, a budapesti, kassai, kolozsvári, nagyváradi, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári vagy zágrábi posta- és tavíró-igazgatósághoz nyujtsák be.

Elszólás.

— Beli szorgalmas feleséged van?

— Hogy-hogy?

— Tegnap reggel háromkor arra mentem és már az ablakban állt a porolóval.

— Hm . . . akkor én még a korcsmában voltam.

A bicska müködésben. Nem mindenki egyforma rendeltetést tulajdonit a zsebkésnek. Az intelligens egyén evésre, ceruza hegyezésre stb. szokta használni, a duhaj legények pedig faragásra, tudniillik husfaragáshoz használják. Némelyikük már annyira mester a vivisectió művészetében, hogy biztosabban kezeli, mint valamely orvosprofesszor az operateurkést. A Neme-keresztúrhoz tartozó bálozsamajori le- [illegible] szolgálat, mert Zsömle Józsefet szóváltásból kifolyólag olyan alapos operátió alá vették, hogy a szerencsétlen az eget már felülről nézi.

A mozi. Ma van az utolsó és bucsuelőadás. Délután 4, 7, 8 és 9 órakor négy előadás lesz remek műsorral. A vállalat tulajdonosa mindenképen arra törekszik, hogy mai műsorával kellemes emléket hagyjon hátra a mozit kedvelő közönségben.

A posta- és táviró tisztviselők fizetésrendezése. A postások helyzetük javitás t kérő memorandumot nemrégiben nyujtották be a kereskedelmi miniszteriumba. Mint értesülünk, e memorandum illetékes helyen a legméltányosabb elbánásban részesül. A kereskedelemügyi miniszteriumban már most dolgoznak ama számitásokon, hogy a postások fizetésének emelése mily terheket jelentene Alapul a vasutasok nem régiben fölemelt magasabb fizetését és illetményét vetik, ami azt jelenti, hogy a postások is ugyanolyan fizetést kapnának, mint most a vasutasok. Ez a fizetési többlet körülbelül 5 millió koronát tenne ki, amely összegről már előreláthatólag az 1909. évi költségvetés keretében fog gondoskodás történni. A tervezetek szerint, a vasutasok most élvezett fizetésnek megadása esetén is élvezetében maradnának a szokásos évi járuléknak, amely azonban a magasabb terhek és kiadások esetén természetesen csökkenni fog. Az ügy jelenleg is tárgyalás alatt áll, de még a jövő évi költségvetés megállapitása előtt döntés fog történni benne.

Alkalmazást nyer egy fiatal ember Misztrik L. bioskop-szinház vállalkozónál, kedvező fizetési feltételek mellett. Akiknek kedvük van a társulattal utazni és az üzlethez tartozó mindenféle munkát végezni, jelentkezzenek hétfőn estig a vállalat tulajdonosánál. Asztalos vagy festő iparosseged előnyben részesül.

Megszüntetik a közbirtokosságot. Az igazságügyminisztérium jelenleg azzal a tervvel foglalkozik, hogy a közbirtokossági, volt úrbéres és a hasonló jellegü erdő, legelő és bányaközségekben levő osztatlan illetőségek vagy arányjogok összevásárlásánál előforduló visszaélések miatt eme közösségek jogviszonyait a törvényhozás utján, uj jogalapon rendezi. Emiatt a napokban a miniszter rendeletet intézett valamennyi törvényhatósághoz hogy a területén levő birtokközösségekke jirassák össze és azok viszonyairól tegyenet elentést.

Cimbalmozni tanulóknak Boros János cimbalmos saját cimbalmán dijtalanul ad próbákat.

Vendéglősök, korcsmárosok, kávések, akik megbizható és ügyes pincért akarnak üzletükbe fogadni, azok forduljanak a »Győri Pincér-Egylet« ingyenes elhelyező irodájához. Győr, Arany János-utca, 22. sz.

NYILTTÉR.

(E rovatban közlöttekért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.)

Celldömölk város közönségéhez!

Huzamosb ideig való itt tartózkodásom alatt kellemesen tapasztaltam, hogy a város nagyérdemü közönsége előadásaim iránt nagy érdeklődést tanusitott és becses látogatásaival vállalatomat támogatta. A meleg érdeklődés engem nagy hálára kötelezett s ennek mindenkor az által adtam kifejezést, hogy iparkodtam estéimet a nagyközönség számára minél élvezetesebbé tenni. Az a tudat, hogy hálámnak ez a megnyilvánulása sikerre talált, jóleső érzést keltett bennem és elengedhetetlen kötelességet vélek teljesiteni akkor, midőn a támogatásért a nagyérdemü közönségnek köszönetet mondok. Kérem tartsanak meg jóemlékezetükben.

Tisztelettel

Misztrik L.

a royal-bioskop tulajdonosa.

CSARNOK.

A csodaszer.

A »Kemenesalja« számára irta: **Csurak.**

Történik egy gyógyszertári laboratóriumban.

Személyek: Gyógyszerész és segédje.

Gyógyszerész: Most ezt hagyjuk kihülni s ha megfagyott, feldörzsöljük és tégelyekbe tesszük.

Segéd: Milyen kenőcs ez, főnök úr?

Gy: Ez különlegesség, specialitás.

S: És recipére expediáljuk?

Gy: Fekete fenét. A recipe ma már nem jövedelmez többet, mint 3—400 percentet. Ilyen csekély haszon mellett tönkre kell menni. Ez specjalitas, érti? Holnap már megjelenik az összes lapokban, hogy »Örökélet«-hez czimzett gyógytárunkban kapható *Rapidin* gyógyit kőszényt, csuzt, rheumát, ischiast, daganatokat, sebeket, bőrbetegségeket . . .

S: értem. De a Rapidin még sem lesz jó név. Rapid az egy szivattyus-kut gépezete.

Gy: Nem tesz semmit, maga nem érti azt. Rapid és Rapidin két különböző fogalom. Én már elmélkedtem ezen. A közönség már ismeri a Rapidot és pedig jó oldaláról; tudja hogy gyors működésben rejlik az előnye. Annál nagyobb tért fog hóditani a Rapidin, mert a szenvedő emberiség már előre is szentül fogja hinni a mi szerünk gyors gyógyitó hatását.

S: De ha jól sejtem, ez nem más, mint egyszerü kenőcs, unguentum simplex.

Gy: Nem tesz az semmit, azt a laikus nem tudja.

S: Blamirozni fogjuk magunkat vele.

Gy: Ugyan kérem! Ne blamirozza magát, domine medicamentórum! Látszik, hogy maga még igen tapasztalatlan a medicinális tudományokban.

S: ?

Gy: Igen, igen kedves barátom, hiába néz rám olyan indignálódva. A maga diplomája nem ér egy hajitófát sem. Minden tapasztalt patikusnak tudnia kell, hogy nem mindig a gyógytartalmu szereknek van hatása és hogy a pillulae ex panem albo a legtöbb esetben betegeket gyógyit. A hypochondrikusok, a képzelt betegek többnyire az ilyen szerektől gyógyulnak. Csak az a fődolog, hogy legyen valaki, aki belejük szuggerálja a szer csodatevő erejét. Ehhez a kenőcshöz ilyen orvos sem kell, már neve bizalmat kelt. Rapidin! És még maga kifogást emel ellene? [illegible] pompás, remek.

S: Köszönöm, tudok mindent.

Gy: Dehogy is tud mindent. A pacients akkor sem gyógyul, ha az orvos 20—30 krajcáros gyógyszert rendel neki. Éppen azért a Rapidin ára kis tégelyekben 6 korona, nagy tégelyekben pedig 10 korona lesz.

S: Igen, tudom. Kicsiny: 6, nagy 10 korona.

Gy: De nem mindig ám, domine! Csak figyeljen rám s önből nálam még jó patikus lehet. Néha és igen sok esetben a kicsit is lehet 10 koronáért adni.

S: Igen? És mikor?

Gy: Látja barátom, hogy magára még ráfér a tanitás. Ha azt látjuk, hogy valamely paciens megrendelő levelét ugy irja alá, hogy: nagybirtokos, vagy: nyug. kuriai biró özvegye, ebben az esetben kis tégelyt küldünk neki.

S: De nekünk az már csaknem mindegy, ha kicsiny, ha nagy a tégely. A diferencia e két tégely között nekünk alig 3—4 fillér.

Gy: (bosszusan) Óh, maga egy . . . ! Majdnem mondtam most valamit! — Ne legyen már olyan élhetetlen. Egy kis logikával az idiota is tudja, hogy a tégely felényi tarrtalmával előbb kiürül, mint a nagy s akkor előbb kapunk ujból egy 10 koronás megrendelést. Érti-e már!?

S: Bo—bocs—csá—nat, már nem is merem mondani, hogy é—értem.

Gy: Tehát látom, hogy érti. Csak most már siessen vele, mert holnapután a megrendelések özöne fog elárasztani bennünket. Még valamit! A Rapidin külön, aranyos szegélyü szignaturával lesz ellátva. Most pedig sietek a kaszinóba.

UGRON GÁBOR lapvezér.

MAGYAR NEMZET

a legolcsóbb, függetlenségi 48-as napilap.

Cikkeit irják: **Ugron Gábor, Ábrányi Emil, Dr. Halász Lajos** orszgy. képviselő

Szerkeszti: **Lándor Tivadar.**

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre	16 K	Negyedévre	4 K
Félévre	8 »	Egy hóra	1·40 »

Egyes szám ára 2 krajcár.

Megrendelhető: **Budapest, VII., Miksa-utca 8. minden postahivatalnál és lapelárusitónál.**

A sikeres befőzés (conserválás) titka a

WECK-ben

Erről kimerítő ismertetést ingyen küld a

Geittner és Rausch-cég

BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 8.

NAGYBANI KÁVÉBEHOZATAL TRIESZT!

SZVOBODA csemege különlegességek és fűszeráru-csarnoka a „fekete kutyá"-hoz

CELLDÖMÖLKÖN, Kossuth Lajos-utcában van.

Állandóan nagy raktár czukorkákban és süteményekben.

A hölgyközönség figyelmébe!

Női és gyermekkalapok, kész kézimunkák, ezekhez szükséges anyagok. Női blusko és aljak! Kalapok átalakitása elfogadtatik

Ujhegyi Mihálynénál

PÁPA, Kossuth Lajos-utca 68. sz.

AZ „ÜSTÖKÖS"

a legjobb magyar vicclap.

Hetenkint 20 oldal, szines képek.

o o **Előfizetés**: o o
Félévre (jul.—decz.)
6 kor., negyedévre
(jul.—okt.) **3** korona.

Aki a félévi előfizetést most küldi, **ingyen** kapja az 1907. évi teljes bekötött évfolyamot. (700 oldal vicc, kép, stb.)

Utalványczim:
Üstökös Bpest, V, Szabads.-tér 11.

ÉPITÉSI IRODA.

Tisztelettel van szerencsénk a n. é. épittető közönség becses tudomására hozni, hogy

Celldömölkön, Sági-utca 99. szám alatt
(MERKL-FÉLE HAZ)

épitési irodát és vállalatot

létesitettünk.

Elvállaljuk ugy helyben, mint vidéken, bármily méretü modern **lak- és bérházak, gazdasági épületek stb. tervezését. költségvetések készitését,** valamint ezek természetben való kivitelét; továbbá átalakitások, tatarozásoknak a leggondosabban való elkészitését, melyeknek **pontos és szakszerü kiviteléért, ezen a téren hosszas időn át szerzett tapasztalataink kezeskednek.**

Amidőn legfőbb törekvésünk oda irányul, hogy a legkényesbe igényeknek is megfelelhessünk, — magunkat a nagybecsü épittető közönség szives pártfogásába ajánlva, maradtunk

kiváló tisztelettel

Horváth Testvérek

köm. mesterek, épitési vállalkozók.

Az est valóban csudás volt,

de ma megint bünödnöm kell. Nem tudok már a szabadban időzni a nélkül, hogy este ne köhögnék, nem alszom, bágyadt vagyok több napon át. — De kedves Nagyságod, miért nem vesz »Fay«-féle valód Sodeni ásványpasztillát? Ajánlom, hogy egy-kettőt szopogtasson el, mig kint ül, aztán este lefekvés előtt még egyet vagy kettőt és meglátja, nem kinozza többet a köhögés és pompásan fog aludni. »Fay« valódi Sodenije 1 K 25 f-ért minden gyógyszertárban, drogeriában és ásványvizkereskedésben kapható.

Vezérképviselőség *Ausztria-Magyarország* számára:
Guntzert Th. W., Wien IV/1., Grosse Neu-Gasse 27.

Heimas.

A tisztelt háziasszonyoknak

legmelegebben ajánljuk a

valódi :Franck: kávé-pótlékot

mint legjobb pótkávét,

belföldi nyersanyagból gyártva

Franck Henr. fiai

honi gyárában

Kassán.

Vali.

J W. L.

Két ügyes fiu tanulóul felvétetik.

Cim a kiadóhivatalban.

RÁCZ GYULA

épület és butorasztalos

Celldömölk (a kőfaragóval szemben).

Elvállal mindenféle asztalos munkát s azt a legszolidabb kivitelben jutányos áron készíti **Javitásokat gyorsan és pontosan eszközli**

Nyomatott Dinkgreve Nándor könyvnyomdájában Celldömölkön